

Naše cesarstvo ni postalo čez noč, pa tudi njegove postave ne. Prav bi pa tedaj nikakor ne bilo, ko bi jih hotel, kdor je že potlej koli, izpeljevati po mnenju strank, ki se čez den izpreminja. To ne prinese nikomur časti, pač pa postave trpe škodo in ljudstvo se bega.

Komur so tedaj svitli cesar položili izpeljevanje postav v roke, njemu je treba, da se ne drži v tem nobene stranke, ampak le postave; to pa bo potlej za vse prav. (?)

Najnovejša kuga pa nje vračilo.

Človek ima svoja dobra pa tudi slaba nagunjenja. Pri njem pride vse na to, katero teh prevaguje. Blizo tako je tudi s časi. Vsak ima dobre pa tudi slabe lastnosti; po teh jih razločujemo in govorimo o dobrih in slabih časih pa o duhu časa.

Na takem duhu časa je brez vprašanja nekaj resnice, kakor je to pri dobrih in slabih časih. Zgodovina nam je za to pritrjevala, kaj prča. Devetnajsto stoletje ne dela v tem izjeme. Brez dobrih lastnosti ni, ali slabe, kolikor se zdaj kaže, so v odločilni večini. Nam propada in to se nam lahko verjame, da sitna dolžnost, na nje častitim bralcem včasih pokazati. Dnes in morebiti še katerokrat, pa ne govorimo sami iz sebe, ampak prinesemo o tem mnenje 33 najvišjih dušnih pastirjev našega cesarstva.

Bili so se v prestolnem in glavnem mestu našega cesarstva, na Dunaju, koncem meseca februarja zbrali in so čez duha naših časov svojo sodbo izrekli v skupnem pastirskem listu. Imamo ga pri rokah. Iz njega povzamemo za danes njih mnenje o novinarstvu. Iz večine se jim zdi slabo, neka kužna bolezen, ki je sila nevarna. Pred njo svarijo tako-le:

Da se družbinsko krščanstvo raztrga, za to je najmočnejši pripomoček v rokah prostoizdajev in njih pomočnikov den denešnji novinarstvo, posebno dnevno, t. j. slabi časopisi. Pač so že veliko krat posamezni škofje svoje vernike svarili pred pogubljivimi spisi. To svarilo smo dolžni ponoviti v enem duhu in kakor iz enih ust. Upamo, da se naše besede ne bodo poizgubile kakor glas upijočega v puščavi. Ko bi si pa vendar jih več radi jemalo naukov za vero in za življenje iz ostrupljenih vodnjakov dnevnega novinarstva ter bi ne gasilo si žeje iz živih virov resnice; ko bi si radi jemali verski poduk iz časopisov, ki jih spisujejo judje in brezverci in ko bi jim brez pogoja verjeli, cerkveno učenje pa zametavali, pogubili bi sebe in svoje in bi poginili vsled slabih nasledkov, ki gredo za takim krivim vedenjem.

Nič ne tajimo, da odseva v našem dnevnem novinarstvu in časništvu duh našega časa na tenko; kar se piše v njem, to je po večjem

odsev našega sveta, ki se je od Kristusa in od Boga odvrnil. Kakor se vrti duh časa, tako odjekuje novinarstvo. Novinarstvo piše, kar rad svet bere, in človek rad bere, kar se prilega njegovim lastnim mislim in željam. Če izvzememo dobre spise v knjigah in časopisih, katerih je še vse premalo, naša književnost vero v obče le razdera. Človeško srce odvrča nalašč od vsega, kar je višje in čeznaravno, ter ga tišči na zemljo. Enako pogubno dela časopisje v nravnostnih rečeh po knjižurah in knjigah. Samomor, dvoboj, prešestovanje in vsake vrste zločinstva se opisujejo, kakor bi bila dovoljena, če se že ne preslavlja celo za čednosti; in to po gostem v silno vabljeni, mamljivi obliki — strup v zlati kupi. In kdo prešteje žrtve, ki se dajo den na den v žrelo mohlju spačenega novinarstva; kdo sešteje nedolžne, ki so se popolnem okužili po slabih spisih ter so zavrgli vso sramožljivost; kdo šteje nadepolne mlade može, ki so bili prej vneti katoličani, pa so brali pogubne časopise in tako stopili v vrste verskih sovražnikov!

Ne motite se, preljubi, v tem, kar se tiče nevarnosti, katero vam pripravlja zanikerno novinarstvo! Kdor bere kužljivost, okuži se ter nasrka si nehoté nalezljivega strupa, ki se skriva v knjigi ali časopisu. „Kdor se dotakne smole, osmoli se in kdor se poča s prevzetnežem, navzame se prevzetnosti“. (Ekli. 13, 1.) Ako je zapovedano pod grehom, ogibati se tega, kar je veri in čednosti nevarno, pa je tedaj tudi grešno, brati ali tiskati liste, v katerih tiči taka nevarnost. Tedaj pa je tudi nerazumljivo, kako da celo dobri katoličani čitajo take časopise in časnike, pa jih tako še povrh tudi s svojim denarjem podpirajo.

Kako bi to moglo dovoljeno biti, da bi se podpiralo razširjevanje hudobnih reči in kdo se more pred Bogom zagovarjati, da je z denarji plačeval časnikarje za to, da so zasramovali in zabavljali zoper vse, kar je svetega! Sv. cerkev napada to novinarstvo najhujše in ti daješ davek in pomoč sovražniku proti svoji sv. materi, proti njej, ki te edino pelje v tvojo večno srečo!

Nikar tedaj da bi podpirali slabo novinarstvo, poprimite se radi dobrega časništva! Pravi se po pravici, da ima dobro novinarstvo sedanji čas veliko nalogo. Ti, ki posvetijo svoje moči s čistim namenom, iz ljubezni do resnice in vere, z navdušenjem za višje namene dobrega novinarstva, ti so v nekem pomenu misijonarji t. j. oznanjevalci resnice, branilci vere in cerkve, pospeševalci najvišjih koristi človeštva.

Njih naloga je lepa in velika; zakaj le dobro novinarstvo, ki stoji na krščanskih tleh, more biti v naših dneh trden jez zoper navale sedanjega duha, varni jez proti laži in prevratnim naukom. Le-to ima namen, spraviti na

svitlo prave potrebe ljudstva in odločno vplivati na javno mnenje. Uzrokov je tedaj dovolj, da se poprimete živo katoliškega novinarstva in ga podpirate na vse strani, vsak po svoji moči.

To so pač jasne besede višjih dušnih pastirjev. Da ni v njih nič pregnano, le še, kolikor je to biti smelo, vse rahlo rečeno. To kaže beseda sama pa tudi visoko mesto, s katerega nam ta glas doni. Mora pač torej velika nevarnost biti, ki tiči v slabem novinarstvu. Koliko pa je potlej na drugi strani potreba katoliškega novinarstva in koliko naša dolžnost, podpirati ga z gmotnim pa tudi z dušnim premoženjem, tega pač zdaj ne more nihče več prezreti. Najvišji dušni pastirji so govorili, mi pa delajmo po njih nauku! (?)

Gospodarske stvari.

Kako muhe v hlevih pregnati.

Muhe so velika nadloga za človeka in živino. Najbolje se pa da ti nadlogi v okom priti, ako se muham pogoji njihovega življenja kolikor toliko vzamejo. Ti pogoji so pa prvič vse stvari, ki muham služijo v hrano.

Pogosto se vidijo po dvoriščih raztreseni ostanki jedi, kosci sadja, človečji in živalski izločki in na mnogih krajih narejajo pomije cele mlakuže, ki so muham prav priljubljene. Bodi si tudi, da muhe v hlevih samih ne najdejo mnogo hrane, vendar se trumoma po hlevih nabirajo, če se morejo v bližnjavi do dobrega napasti. Tukaj nahajajo toploto, in če se jim med prebavljanjem sla po požirku tople krvi obudi, tudi ti lahko vstrežajo. Toraj je snaga okoli hlevov na dvorišču in v hlevu naša prva naročba. Drugič je imeniten pogoj mušjemu vselemu življenju svetloba. Treba je toraj to nekoliko zmanjšati. Temote muhe ne ljubijo. Ravno tako neprijetna je muham premenjava zraka. Poslednja dva pogoja se lahko dosežeta s tem, da se o toplejšem letnem času hlevna okna izvzamejo in ljuknje s tankimi mrežami zamrežijo.

Muham je kakor pravemu mrčesu v nesnagi in zaduhli toploti najbolje. Ako se jim ti pogoji bivanja odtegnejo, bodo kmalu pobrale muhe šila in kopita. Tudi po človeških stanovanjih se največ muh nahajajo v nesnažnih, toplih kuhinjah revnejših ljudi, med tem ko se ti nadležniki po dobro prezračenih, po zagrinja-
lih nekoliko zatemnelih prostorih ne najdejo v tolikih trumah. Dalje pomagajo tudi lastovke muhe v hlevih pokončevati. Toraj ne gre lastovk, če hočejo v hlevih gnjezditi, iz njih preganjati, ampak jih še vabiti v hleve. Naj se toraj lastovkam na primernih mestih v hlevu pribijejo priležne deskice, na katerih si potem te ljubke pevke gnjezdica pozidati morejo. Take deskice tudi zabranjujejo, da trebušni izločki

mladičev ne padajo v jasli ali pa na živino samo.
„P. L.“

Krta pregnati pa ne ubiti.

Krt je za polje in gozd, za vrt in travnik zelo koristna živalica. Vendar pa so njegove krtine včasih zelo nadležne in naravnost škodljive, n. pr. na vrtu po raznih gredah. Brž ko je toraj krt v kaki gredi krtino naroval, se ta poravna in v ljuknjo v petroleju ali pa tudi v premogovem katranu namočena capica potakne. Močni duh petroleja ali katrana krta brž prežene in na tem mestu ne bode več krtin naroval. Ako se pa od tega mesta kam drugam v vrtu umakne, se tam ravno tako ravna in v malih dneh bode nadležni rovar vrt zapustil. S tem priprostim, pa lahkim sredstvom se toraj krt od tod odvraca, kjer bi mogel škodovati in vendar za nadaljnje službovanje pri življenju ohrani.

Bilo bi toraj nasvetovati, krta tudi iz drugih prostorov, na katerih postane nadležna na tak način odvracati, nikakor pa ga loviti in pobijati.
„P. L.“

Kako mlade golobe pitati.

Mladi golobi, brž ko so tri tedne stari, in že perje dobivati začno, se posade v jerbašček, od katerega se svetloba odvraca, do katerega pa more zrak. Tu se trikrat na den od pet do pet ur z kuhano mlačno toplo turščico pitajo. Odpre se jim kljun in zaporedoma 30—40 zrn v žrelo potisne. S takim ravnanjem so živalice v 10—12 dneh opitane in meso je tako mehko in okusno, da si kaj boljšega misliti ne moreš.
„P. L.“

Sejmovi. 26. julija: v Framu, Teharjih, pri sv. Križu; 30. julija: pri sv. Martinu pri Vurbergu, v gornji Kostivnici; 31. julija: v Dolu, Konjicah, Zagorju; 1. avgusta: v Gornjicah, Prepolah; 2. avg. pri sv. Lenartu v Slov. gor., v Schwanbergu.

Dopisi.

Iz Maribora. (Poročilo dijaškega semenišča.) V začetku preteklega šolskega leta bili so v dijaškem semenišču Maksimiljanum-Viktorinum vsi prostori napolnjeni, vendar v teku leta so smrt (1), slabo nepredovanje v I. polletju (4), nepovoljno zadržanje (2), bo-
lezen (1), prostovoljni izstop (1) in dokončane študije (6) izpraznili 15 prostorov, ki bodo se v bodočem šolskem letu z novimi dijaki napolnili. V ta namen naj dotični dijaki svoje prošnje na visokočastiti kn. šk. ordinarijat pri svojih župnijskih uradih vsaj do 10. avgusta vložijo ter pridenejo zadnji dve spričevali, krstni in ubožni list, in očetovo izjavo, koliko